

Schaan, 5. marec 2025

Sporočilo za medije o letni strokovni konferenci CIPRE z naslovom »Visoka napetost v Alpah: Kako lahko ustrezno prostorsko načrtovanje preseže konflikt rabe«

Visoka napetost v Alpah

Prostor v Alpah je omejen in se vse bolj intenzivno uporablja, tudi za proizvodnjo električne energije. Energetski prehod in renaturacija sta pogosto v medsebojnem konfliktu. Kako lahko alpsko prostorsko načrtovanje posreduje med različnimi interesi? Kako lahko obvladuje pritisk rabe na gorske regije in povezuje strokovnjake z ustreznih področij? Ta in druga vprašanja so bila obravnavana na letni konferenci CIPRE 2025, ki je potekala 27. februarja 2025 v Salzburgu.

Jezovi, fotonapetostni sistemi in vetrne elektrarne: energetski prehod je poleg zmanjšanja energijske porabe in večje energetske učinkovitosti eden najpomembnejših odzivov na podnebno krizo. Hkrati je treba zaradi krize biotske raznovrstnosti obnoviti že poškodovane ekosisteme. Vendar pa tako energetski prehod kot renaturacija zahtevata prostor, ki ga v Alpah primanjkuje. Konflikti rabe so zato neizogibni. »V ozadju teh naraščajočih zahtev po uporabi je tudi naš življenjski slog, ki zahteva vedno več prostora in proizvodnje energije,« je dejal Uwe Roth, predsednik CIPRE International. »Zato moramo začeti z izgradnjo obnovljivih virov energije, vendar predvsem na urbanih območjih in ne na zadnjih naravnih območjih.« Ewald Galle z avstrijskega ministrstva za podnebje se je v svojem uvodnem govoru skliceval na Protokol o prostorskem načrtovanju Alpske konvencije: »Prostorskemu načrtovanju je treba dati večji pomen.« Na konferenci so strokovnjaki ponudili veliko impulzov za razmišljanje, popoldne pa so udeleženci teze preizkusili v skupinskem delu. »Konferenca je pokazala, da udeleženci v alpskem prostorskem načrtovanju vidijo potencial za naravi prijazen energetski prehod, ki ne bo povzročal konfliktov,« pravi Paul Kuncio, izvršni direktor CIPRE Avstrija. »Prav tako je postalo jasno, da je za izpolnitev zahtev glede rabe potrebno medsektorsko in meddržavno sodelovanje,« dodaja Christine Busch, izvršna direktorica CIPRE Nemčija.

Nove pokrajine, nove zahteve glede rabe

Tam, kjer se ledeniki talijo, bo samo v Švici do leta 2100 nastalo približno 700 novih visokogorskih jezer, katerih skupna površina bo enaka površini celotnega švicarskega kantona. Thomas Kissling na ETH Zürich raziskuje prihodnost teh pokrajin v luči varstva narave, turizma in energije. Po njegovem mnenju bi lahko s »povezovanjem različnih zahtev po rabi« nastala »nova vrsta alpske pokrajine«, kot je jezero, ki že nastaja na taljenem ledeniku Gorner blizu Zermatta. Po Kisslingovih besedah bi tam lahko proizvajali električno energijo tudi brez velikega

jezu. Toda kje bi bilo sploh mogoče postaviti energetske naprave na obnovljive vire energije, skladne z biotsko raznovrstnostjo in pokrajino? Po mnenju Lea Reusser s Švicarske akademije znanosti bi lahko s katalogom meril izločili območja že v fazi načrtovanja, na primer zaradi zaščite biotske raznovrstnosti. »Vendar pa obstajajo naravni parki, kjer postavitve elektrarne sama po sebi ni prepovedana,« tako Reusser.

Energetski prehod kot socialni učni proces

Gernot Stöglehner z Univerze za naravne vire in znanosti o življenju na Dunaju pravi, da je načrtovanje energetskega prehoda družbeni učni proces: »Deluje le z določanjem in uresničevanjem zavezujočih ciljev načrtovanja.« Po Stöglehnerjevem mnenju je treba združiti raven dejstev in raven vrednot. »Sodelovanje je pomembno ne le v procesu načrtovanja, temveč tudi pri izvajanju.« Pomanjkanje sodelovanja lahko privede do velikih konfliktov, kot je poročal Mauro Varotto z Univerze v Padovi/I. Dežela Veneto že leta načrtuje gradnjo jezu v dolini Vanoi, med drugim zato, da bi z vodo oskrbovala kmetijstvo v ravnini, ki ga pesti suša. O projektu so bili obveščeni veliko prepozno, kar je privedlo do zaostrenih nasprotovanj. »Gore niso le rezervoarji ali viri. Tam imajo pomembno vlogo tudi turizem, prebivalstvo in lokalno gospodarstvo,« je poudaril Varotto. To bi moralo služiti tudi kot lekcija za načrtovanje takšnih projektov v prihodnosti.

Dogodek je organizirala CIPRA International v sodelovanju s predstavniki CIPRE Avstrija in CIPRE Nemčija ter mreže AlpPlan. Dogodek je del programa predsedovanja EUSALP Lihtenštajna in Avstrije. Zbornik konference o alpskem prostorskem načrtovanju bo izšel poleti 2025.

Fotografije v kakovosti, primerni za tisk, si lahko presnamete z naslednjega naslova:
www.cipra.org/sl/porocila-za-medijske.

Za vprašanja vam je na voljo:

Paul Kuncio, Sekretariat CIPRA Avstrija, paul.kuncio@cipra.org, +4314011332

Christine Busch, Sekretariat CIPRA Nemčija, christine.busch@cipra.org, +498924410377

Michael Gams, manager za komunikacije CIPRA International, michael.gams@cipra.org, +4232375304

CIPRA – za kakovostno življenje v Alpah

Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) je neprofitna in nevladna krovna organizacija s predstavništvom v sedmih alpskih državah in z mrežo več kot sto članskih organizacij. CIPRA deluje na znanstveni podlagi, uporablja raznovrstne komunikacijske načine, si prizadeva za ozaveščanje javnosti o alpski politiki in sodeluje v projektih, katerih namen je udeleževanje trajnostnega razvoja v praksi. Prav

tako se zavzema za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, za krepitev regionalne pestrosti ter skupno reševanje čezmejnih izzivov na območju alpskega prostora. www.cipra.org